

NURA FARAH LUMIMAA

KERTOMUKSIA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Kiitos apurahoista Opetusministeriölle ja Taiteen edistämiskeskukselle.

Kertomus 'Muukalainen omassa kodissa' on julkaistu ensimmäisen kerran *Granta*-aikakauskirjassa numero 7, 2016.

Kiitän kustannustoimittajaa avusta kieliasun hiomisessa.

© Nura Farah ja Kustannusosakeyhtiö Otava

ISBN 978-951-1-43851-4

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

TANSSIVA PERHONEN

”Tuletko mulle pariaksi?” Mikko kysyi ja haroi kullanvärisiä hiuksiaan taakse. Amaal hymyili mutta ei saanut sanottua mitään. Sanat juutuivat kuivaan kurkkuun, kädet hikoilivat, hän lipoi huuliaan ja penkoi huulirasvaa laukustaan. Hän oli tuntevinaan koko luokan katseen selässään.

”Meistä tulisi hyvä pari”, Mikko sanoi ja alkoi räplätä puhelintaan. Mikolle oli varmaan pikkujuttu pyytää Amaalia tanssimaan, mutta hänelle se oli suuri asia.

Mikko oli yksi koulun suosikkioppilaista, opettajat luottivat häneen. Hän oli musikaalisesti lahjakas ja luki pitkää matikkaa. Kun Mikko oli soittanut joulujuhliissa kitaraa, koko koulu oli kuunnellut haltioituneena hänen käheää ääntään. Musiikin opettaja oli ehdottanut, että Mikko osallistuisi kykykilpailuun, *sinä voittaisit koko skaban*. Amaal oli ollut vakuuttunut siitä, että Mikko hurmaisi tuomarit ja saisi paljon ääniä. Mutta Mikko ei ollut innostunut ajatuksesta.

Hän tunsi kaikki, kulki käytävillä itsevarmana takanaan lauma poikia ja joskus muutama tyttö, jotka kikattelivat kuin pikkutyöt, halusivat kipeästi Mikon huomiota. Jos hän käskisi heitä heittämään kuperkeikkaa, he suostuisivat, Amaal mielti huvittuneena. Sen verran epätoivoisilta nuo tytöt vaikuttivat.

Amaal puolestaan kulki koulussa mahdollisimman näkymättömänä. Hän vältteli isompia ryhmiä, koska joku aina innostui kommentoimaan hänen olemustaan. Niin kuin Toni, joka huuteli hänelle ’kaapunainen’, ja Tonin ystävät, jotka purskahtivat ilkeään nauruun, kun Amaal kulki heidän ohitse. He pohtivat äänekkäästi, kävikö Amaal suihkussakin huivi päässään. Sil-

loin hän vetäytyi nurkkaan lukemaan kirjaa tai keskittyi puheli-meensa.

Amaal ei koskaan osallistunut keskusteluihin, joissa pohdit-tiin elämänmenoa, päivän uutisia tai harrastuksia. Hän tunsi itsensä oudoksi ja pysytteli mieluummin sivussa. Hän oli niin tottunut siihen, ettei kukaan halunnut olla hänen kanssaan. Liikuntatunnilla hänet valittiin aina joukkueeseen viimeisenä, vaika hän oli hyvä pelaamaan sählyä. Jokin hänessä ärsytti muita ihmisiä. Sai heidät naureskelemaan ja pilkkaamaan hänen lepat-tavaa huiviaan, kun hän juoksi sählypallon perässä. ”Ihme Bat-man”, naureskelivat tytöt, ja opettajakin kyseli: ”Onko sinun pak-ko pitää tuota huivia koko ajan, etkö voisi joskus relata ja olla niin kuin muut?”

Häntä katsottiin epäilevästi. *Kaapunainen harrastaa liikuntaa.*

Amaal tapasi Mikon ensimmäisen kerran historian tunnilla. Mikko tuli istumaan hänen viereensä, kirjoitti jotain vihkoon, kääntyi sitten häneen päin.

”Onko sinulla kumia?”

Amaal hätkähti, koska yksikään poika ei ollut puhunut hänelle koko lukion aikana. Hämmentyneenä ja häkeltyneenä Amaal katseli, kuinka Mikko kummasi vihkon sivua, sitten puhalsi ros-kat pois.

Myöhemminkin Mikko istui aina hänen viereensä, jos he sat-tuivat samalle tunnille. He tekivät tehtäviä yhdessä ja työskentelivät parina. Mikon siniset silmät katsoivat häntä lämpimästi ja poistivat hetkeksi hänen yksinäisyytensä. Mikko suhtautui hä-neen normaalisti eikä tehnyt hänen olemuksestaan tai huivista mitään numeroa, ei kysellyt tyhmiä tai outoja kysymyksiä. Eikä Mikko ikinä kysynyt, koska Amaal oli muuttanut Suomeen. Se oli kysymys, johon Amaal sai vastata aina ja kaikkialla. Amaal roh-

kaistui juttelemaan niitä näitä. Mikko jaksoi kuunnella, vaikka Amaalin viikkoloppuihin ei kuulunut juhlimista.

Kun Mikko oli ruvennut puhumaan hänelle, muutkin olivat alkaneet suhtautua häneen eri tavalla. Hänestä oli tullut näkyvä, hänet noteerattiin. Kun osa Mikon suosiosta olisi tarttunut häneen. Huutaminen väheni kuin itsestään ja Tonikin lopetti puheensa kaapunaisesta. Takaapäin naureskelu hellitti, Amaal tunsu hyväksyntää. Melkein kuin hän olisi yksi heistä.

Mutta Amaal tunsu olonsa vaivaantuneeksi aina kun puhuttiin kotibileistä tai alkoholista, ne olivat kiellettyjä hänelle.

Lukion ensimmäisellä Amaal oli käyttänyt mustia vaatteita, ne kuvastivat hänen mielentilaansa. Hän oli peittänyt hiuksensa tiukasti mustalla huivilla ja vältti värejä, hän ei kaivannut huomiota. *Värit kutsuvat pahat miehet luoksesi. Paholainen iloitsee naisesta, joka laittautuu miesten mieliksi*, imaami oli varoittanut.

Mutta nyt Amal oli ostanut punaisen huivin. Väri korosti hänen kasvojaan, sai hänen olemuksensa piristymään. Amaal si-toi huivin koristeellisesti päänsä päälle, kuin turbaanin, ja paljasti pitkän kaulansa.

”Hienoa!” huudahti Henna innostuneena ja ihaili hänen värikkäitä helmiään.

Amal oli tuntenut Hennan ekaluokasta lähtien. He olivat olleet ystäviä, mutta heidän ystävyytensä oli alkanut rakoilla, kun Amaal oli alkanut noudattaa uskontonsa vaatimuksia. Etäisyys oli alkanut kasvaa heidän välilleen. Henna ei ollut voinut peittää vastenmielisyyttään, kun hän oli nähnyt Amaalin mustassa huivissa ensimmäisen kerran. ”Sä näytät pelottavalta”, Henna oli sanonut ja alkanut vältellä häntä.

Onneksi heidän välinsä olivat taas lähentyneet.

Oli Amaalin vuoro kauhistua, kun Henna tuli kouluun huivi kaulassa. Kun hän riisui huivin vessassa ja lisäsi kasvoilleen puuteria, Amaal huomasi punaiset läikät kaulassa. ”Ne on fritsuja, höhlä”, Henna naurahti, kun Amaal käänsi katseensa pois nolostuneena. ”Mä olin Pasin kanssa”, Henna paljasti. Amaal kuvitteli, miten Pasi imi Hennan kaulaa kuin vampyyri.

Tunnilla Toni oli taas äänessä ja nauraa röhötti. ”Jengi oli todella jurrissa, mä sammuin kun jalat ei vaan kantaneet kotiin asti”.

”Oletteko ehtineet muodosta ryhmää?” kysyi opettaja, jota Tonin jutut selvästi ärsyttivät. Mikko kääntyi katsomaan Amaalia: ”Tule meidän kanssa”, hän sanoi, ja Amaal huomasi miten Toni katsoi häntä torjuvasti. Tonilla oli tapana tuijottaa Amaalia pitkään eikä hän koskaan tervehtinyt.

”Tule lähemmäksi”, kehotti Mikko, vaikka huomasi Tonin vastahakoisuuden. He vetivät pöytiä lähemmäksi toisiaan. Amaal tunsu jännityksen mahassaan. ”Minä voin kirjoittaa”, hän sanoi ja otti vihkonsa esille. Toni jatkoi vitsailua ja opettaja käski häntä keskittymään tehtävään. Amaal kuunteli, kun Mikko puhui evoluution perusteista, Tonikin kuunteli, vaikka vaikutti väsyneeltä. Näytti siltä että viina oli maistunut hänelle vähän liikaa, silmien alla oli turvotusta, liidunvalkoiset kasvot näyttivät pöhöttyneiltä. Mikko tarkisti jotain kohtaa kirjasta, jolloin Toni tokaisi: ”Uskovatko muslimit muka evoluutioon?”

Amaal nosti katseensa ja näki Tonin virneen, tämä halusi taas tehdä hänestä naurunalaisen. Amaal päätti olla reagoimatta, niin kuin aina, kun joku puhui hänelle rumasti.

Oli vain kestettävä.

”Eilen kadulla tuli vastaan kännissä oleva muslimi ja mä kysyin siltä, että eikö Allah näe sinua?” Toni hekotteli ja röyhtäisi niin että takana istuvat pojat räjähtivät nauruun. ”Jätkä oli ihan sekaisin!”

Kun tunti loppui, Mikko sanoi hänelle: ”Älä välitä noista.”

Välitunnilla oppilaat istuivat käytävällä, joku soitti musiikkia kovaa ja joku tyttö kertoi kuinka hän pääsi ravintolaan siskon pape-reilla.

”Ensi viikolla mä täytän kahdeksantoista ja sitten menen Alkoon”, Henna sanoi. ”Ota kunnon kännit”, tokaisi Pasi ja kiusasi Hennaä siitä, kun hän oli sammunut sohvalle edellisenä viikonloppuna. ”Olit niin söpön näköinen”, Pasi kiusoitteli. ”Äh, mä vain nukahdin hetkeksi”, Henna puolustautui nolostuneena Pasin sanoista. Amaal kaivoi kirjansa esiin, hänelle nämä keskustelut eivät kuuluneet.

Henna kiehnäsi Pasin vieressä ja nojasi rennosti Pasin olkapäähän, he tutkivat yhdessä puhelinta. Amaal tarkkaili Pasin käsiä, jotka vaeltelivat Hennan vartalolla, hivelivät selkää, vatsaa ja hartioita. Pasin sormet pyörivät lantiolla ja Henna kikatteli kuin pieni tyttö. Amaal yritti lukea, mutta hän ei saanut silmiään irti Pasin levottomista sormista, taas kädet lähtivät vaeltelemaan selkää ylös, puristivat hartioita. Pasi veti tytön syliinsä, he kuiskailivat helliä sanoja toisilleen.

Amaal etsi kuulokkeitaan, hän halusi sulkeutua omaan maailmaansa eikä katsella syntisiä ihmisiä, koska he herättivät hänen salaiset halunsa. Juuri tästä imaami oli varoittanut. Hän kuuli maiskauksia, pikaisia pusuja, sitten vaaleapunaiset huulet liimautuivat yhteen. Amaal pani musiikin kovemmalle.

Myöhemmin Henna tuli Amaalin viereen istumaan. ”Mitä sä vastasit?” hän kysyi.

”No mä sanoin joo.” Amaal ihmetteli, mistä Henna tiesi että Mikko oli pyytänyt häntä.

”Noora ja Essi oli kysyneet Mikkoa, mutta se oli sanonut että sillä on jo pari”, Henna kertoi huvittuneena, vaikutti itsekin yllättyneeltä siitä että Mikko valitsi Amaalin. Mustan tytön, joka piti

huivia ja kulki käytävillä katse maassa ja pelästyi aina kun pojat tervehtivät.

”Mikko oli kertonut Pasillekin, että aikoo pyytää sinua”, Henna virnisti ja kiusasi Amaalia hyväntahtoisesti: ”Saat pitkän miehen pariiksi.” Henna hivuttautui lähemmäksi. ”Amaal, nyt kyllä menet etkä mieti mitä sun vanhemmat ajattelee, anna mennä, kerran tässä vain eletään”, Henna kannusti.

Hänen sanansa saivat Amaalin innostumaan ja samalla ne pelottivat. Hän pelkäsi tuonpuoleista, pettymysten tuottamista läheisille. Tanssiminen oli *haram*. Amaal tunsi käsiensä hiikoavan ja sydämenlyöntien nopeutuvan, hän tunsi ahdistuksen kurkussaan. Henna jutteli hyväntuulisena, suunnitteli pukuun, piirsi jotakin vihkonsa, aikoi ostaa kankaat tänään äidin kanssa.

Apua, mistä hän saisi puvun? Voisikohan hän pyytää apua Miralta? Käsityö oli ollut Amaalin lempiaineita yläasteella, Mira oli ollut kannustava opettaja.

Amaalın korvissa alkoi humista. Maailma alkoi pyöriä, jalat täristä. Hennan ääni tuntui kaukaiselta, Amaaliin iski pakokauhu. Hän hapuili laukkuaan, yritti kaivaa kirjaa esille. Hän yritti käyttäytyä tavallisesti, ei halunnut muiden huomaavan hänen ahdistuskoan. Sydän hakkasi tuhatta ja sataa.

Oli pakko nousta ja mennä vessaan, onneksi se oli tyhjä. Amaal melkein juoksi koppiin ja istui pöntön kannelle. Kädet tärisivät, jalat vapisivat, hän luuli kuolevansa. Kylmä hiki helmeili otsassa vaikka hänellä oli kuuma. Hän riisui huivin, painoi kädet korville, laski pään polvien päälle. Silmissä kirveli, miten hän tästä selviäisi?

Amaal istui asiakastuolissa ja yritti hengittää tasaisesti. Rinnassa oli painava tunne, ihan kuin joku olisi laskenut sille kasan ki-

viä. Paulan rauhallinen ääni käski hänen hengittää suun kautta. Miten hän voisi kertoa psykologille ongelmistaan?

”Sinulla taitaa olla paineita”, Paula sanoi lempeästi.

Hän risti pitkät laihat jalkansa, piti vihkoa sylissä, kynää kädessään. Amaal tuijotti Paulan vihreitä sukkahousuja, joissa oli silmäpako.

”Ongelmasi on pelko. Sinä olet aikuinen, sinun pitää uskaltaa elää omaa elämääsi”, toisteli Paula ja Amaal oli hämmentynyt. *Oma elämä*. Sellainen ei ollut tarkoitettu hänelle.

Hän tunsi olonsa eksyneeksi. Amaal ei uskaltanut kertoa psykologille, kuinka väsynyt äiti oli, hän pelkäsi lastensuojeluilmoitusta. Se oli jo kerran tehty heidän perheestään, ja oli ollut hirveätä joutua tulkkamaan asia äidille, joka pelkäsi hulluna että pienemmät lapset viedään pois. ”Lähdemme kaikki Somaliaan, nyt heti!” hooyo oli huutanut kiihtyneenä. Amaal oli päättänyt olla kääntämättä äidin sanoja sossutädille, koska siitä ei olisi seurannut mitään hyvää. Sossutäti, jolla oli lyhyet hiukset ja pehmeä ääni, oli katsonut häntä tiukasti, arvioinut kaikki hänen sanansa. ”Onko sinulla vaikeuksia herätä aamulla kouluun?” Amaal oli miettinyt tarkasti mitä hän vastaisi. Mutta hooyo oli halunnut valittaa naapureista, jotka hakkasivat heidän seiniä kun pienet yskivät. ”Siis tulin arvioimaan teidän perheenne kotioloja”, sossu oli huomauttanut tyynesti. Hooyo oli ollut epäileväinen, kun sossu oli udellut kaikkea mahdollista. Amaal oli tuntenut itsensä täysin uupuneeksi.

”Sinä et oikein taida jaksaa keskittyä tänään”, tokaisi Paula ja kirjoitti jotakin vihkonsa.

Amaal panikoi.

”Entäs asunnon hakeminen, oletko ajatellut asiaa?”

”E-en.” Amaalin ääni värisi. Yksin muuttaminen ei ollut vaihtoehto hänelle. Hän tiesi hyvin mitä puhuttiin yksin asuvista tytöistä.

”Olet jo täyttänyt kahdeksantoista”, muistutti Paula. ”Voit saada soluasunnon ja aloittaa itsenäisen elämän. Sinun pitää ajatella itseäsi. Meillä Suomessa on ihan normaalia, että nuoret muuttavat kotoa, kun tulevat täysi-ikäisiksi. Siinä ei ole mitään pelottavaa eikä ihmeellistä.” Niin teille, vaikeroi Amaal hiljaa itsekseen.

”Sinun ei ole pakko tehdä mitään, mikä ei tunnu hyvältä. Täällä Suomessa miehet ja naiset ovat tasa-arvoisia”, Paula nojautui eteenpäin ja katsoi häntä.

”Tiedän”, Amaal mutisi, vaikka tunsi olonsa vaivaantuneeksi.

”Kukaan ei voi rajoittaa sinua. No niin Amaal, varataanpa sinulle uusi aika.”

Amaal pani housut tanssiharjoituksiin, hameen kanssa hän joutuisi varomaan askeleitaan vielä enemmän. Etukäteen häntä hermostutti valtavasti jo pelkkä Mikon kädestä pitäminenkin.

Mutta Mikko sai hänet rentoutumaan muistelemalla noloja diskotanssejaan. ”Vedin jotain älyttömiä muuveja”, hän selitti. Hän tarttui mutkattomasti Amaalia kädestä ja siinä he nyt olivat.

Opettaja työnsi häntä lähemmäksi Mikkoa. ”Sinun pitää rentoutua ja luottaa kavaljeeriisi”. Mutta Amaal ei pystynyt peittämään jännitystään, se näkyi koko kehossa. Hikoilevissa käsissä, jäykissä hartioissa, vapisevissa jaloissa, jotka eivät totelleet. Opettaja katsoi häntä epäilevästi ja tarkkaili heidän tanssiaan. Mikko yritti viedä mutta Amaal ei päässyt rytmiin, hän meni askelissa sekaisin.

Opettaja taputti käsiään: ”Tässä on rytmi, yy, kaa, koo, nee!”

Amaal kuunteli tarkasti, mutta hänen jalkansa eivät löytäneet rytmiä.

”Hyvä Mikko!” opettaja kehui ja Amaal tunsi olonsa surkeaksi. Mikolla olisi takuulla helpompaa, jos hänellä olisi joku toinen parinaan.

Lopulta opettaja irrotti heidän kätensä. ”No niin, minäpä näytän”, hän sanoi, työnsi Amaalin sivuun ja veti Mikkoa lähemmäksi.

Pian he keinuivat samassa tahdissa ja Amaalia kauhistutti, miten luonnollisesti opettaja liikkui Mikon kanssa. Heidän vartalonsa liimautuivat yhteen, vatsat, nivuset ja reidet hipaisivat toisiaan, kun he tanssivat yhdessä. Lantiot keinuivat samassa tahdissa, opettaja selvästi nautti siitä, miten Mikko vei häntä. Hän opasti Mikkoa muutamia kertoja hidastamaan, *yy kaa koo*, hän hoki, ja Amaal katseli miten kaikki parit tanssivat rytmissä.

Pian opettaja tuuppasi Amaalin kiinni Mikkoon. Amaal sävähti, kun heidän kehonsa koskivat toisiaan. ”No niin, Amaal, kuuntele rytmiä”, hän käski, ja Amaal yritti rentoutua. Mikko oli onneksi rauhallinen ja se helpotti häntä.

Opettaja katseli heitä pitkään. ”Miksi sinä haluat osallistua tansseihin?” hän töksäytti turhautuneena.

Amaal lehahti punaiseksi mutta ei saanut sanottua mitään.

”Sinun pitää harjoitella paljon.” Hän taputti Mikkoa olkapäähän tuttavallisesti. ”Koetapa rentouttaa tuota tyttöä.”

”Kyllä se siitä”, Mikko sanoi kannustavasti. Hänen sanansa lohduttivat Amaalia.

Tauolla Mikko meni tupakalle Pasin kanssa. Henna jäi Amaalin kanssa saliin.

”Miltä tuntui”, hän kysyi ja joi vesipullosta.

”Mä olen ihan surkea”, Amaal sopersi. Mistä hän saisi apua jännitykseensä ja pelkoonsa?

Henna näytti askeleiden mallia Amaalille. Hän oli paljon kannustavampi kuin opettaja, joka löysi vain moittimista. ”Kyllä sinä opit”, Henna vakuutti.

Kun he jatkoivat, Amaal yritti pysyä musiikin tahdissa. Mikko vei taitavasti. Pian Amaal uskaltautui nojaamaan taaksepäin, antoi ilman virrata keuhkoissa, keinui rytmissä.

”Hei, odotinkin sinua”, Mira sanoi iloisesti ja laski kutimen pöydälle. Hän oli uskomattoman vikkelä neulomaan, puikot vain kilisivät hänen käsissään.

”Katsopas mitä löysin sen jälkeen, kun olimme puhuneet”, Mira nousi ottamaan kassin, josta hän veti esiin keltaista kangasta. Hän levitti sen pöydälle. ”Tämä on minun tyttäreni vanhojentanssipuku, uskoisin että se on sinulle juuri sopiva.” Mira kohotti pukua, kangas hohti upeasti, hihat olivat vähän rypyssä. ”Kokeil-laanpa!” Tunnit olivat jo päättyneet ja koulu hiljentynyt.

Hetken kuluttua Amaal seiso i epäuskoisena peilin edessä. Puku oli täydellinen, vain kaula-aukko hirvitti häntä vähän, se tuntui niin kovin avonaiselta. Mutta ehkä sen voisi peittää jollain isolla korulla?

”Väri sopii sinulle loistavasti, niin kuin arvasin! Helmaa pitää ehkä hieman lyhentää.”

Ja nyt Amaal ompeli käsityöluokassa viimeisiä punaisia helmiä puvun kaula-aukkoon. Kun Henna näkisi hänen pukunsa, hän takuulla huutaisi ”Liian peittävä!” Mutta Amaal ei halunnut paljastaa ihoa. Se olisi syntiä ja enempää syntiä Amaal ei halunnut kantaa. Silti hän oli päättänyt osallistua tanssiin, nauttia kerran-kin elämästään.

Viime aikoina Amaal oli tehnyt paljon syntiä, hän oli katsellut nuoria miehiä, heidän vahvoja käsivarsiaan, unelmoinut miehen sylistä. Ennen naimisiinmenoa kaikki koskettaminen ja romantiset tunteet olivat syntiä. Amaal kuuli korvissaan äidin äänen. *Muista tuomiopäivää, silloin kaikki syntisi luetellaan ääneen.*

Jatkua synnin pelko rajoitti hänen elämäänsä. Isäkin jaksoi muistuttaa: *Tämä elämä ei ole ikuinen. Valmistaudu kohtaamaan Luoja si. Hänelle saat selittää huonot valintasi.*

Amaal ravisteli olkapäitään ja keskitty i ompelemiseen. Se aut-

toi. Kohta hän pääsisi näyttämään tanssitaitojaan. Hän oli harjoitellut kovasti Mikon kanssa.

Amaal lisäsi helmiä myös hihoihin. Hän sujahti pukuun ja tunsi miten silkkinen kangas hyväili ihoa. Se laskeutui kauniisti ja oli tarpeeksi peittävä. Amaal pani kengät jalkaan ja otti muuttaman askeleen. Olisi noloa kompastua omaan helmaan.

Hän seisoj peilin edessä. Keltainen puku sai ihon hehkumaan. Tansseihin hän avaisi lettinsä, kampaisi mustat kiharat suuremmiksi, keräisi hiukset pään päälle ja sitoisi ne ylös. Korvissa riippuisivat isot korut. Kaulalakorun hän aikoi ostaa huomenna ennen tanssiesitystä, kaiken piti tapahtua salaa hooyolta, joka aina kertoi aabbelle kaiken.

Amaal pelkäsi eniten sitä, että isä uhkaisi palauttaa hänet Somaliiaan. ”Vien sinut aavikolle oppimaan tavoille”, isä oli uhkailut, kun hän ei lapsena ollut suostunut menemään koraanikouluun. Somaliasta Amaal ei tiennyt mitään. Televisiossa se näytti pelottavalta ja sotaiselta paikalta, jossa ihmiset elivät kurjuudessa ja aurinko porotti jatkuvasti. Paluusta Amaal ei todellakaan haaveillut, toisin kuin hänen isänsä. Miksi hän palaisi paikkaan, josta hänellä ei ollut mitään muistoja? Hänen muistonsa ja haaveensa olivat täällä Lumimaassa. Täällä hän oli ottanut ensimmäiset askelensa, sanonut ensimmäiset sanansa.

Taas kerran, kun aabe oli puhunut Somalian hienoudesta, Amaal oli kysäissyt, oliko Mogadishussa metroa? Isä oli vihastunut, vetänyt häntä korvasta. ”Siellä on suuria busseja, siellä on hienoja taloja, joiden kuisteilla ihmiset siemailevat kardemummalla maustettua teetä.”

Amaal oli ihmetellyt pienestä pitäen, miksi isä oli aina vihainen puhuessaan Somaliasta. Vähitellen Amaal oli käsittänyt, mistä isän viha kumpusi. Isä oli joutunut luopumaan tuista asioista, jättämään rakkaita ihmisiä, joutunut aloittamaan

elämänsä täysin vieraassa maassa, jonka kieltä hän ei onnistunut oppimaan. Siksi isä tunsu itsensä aina muukalaiseksi, siksi hän suhtautui vihamielisesti, kun Amaal sanoi haluavansa jäädä Lumimaahaan. ”Tämä ei ole meidän kotimaamme!” isä karjui jatkuvasti. Mutta miten se Somalia voi olla niin ihana, kun isä aina uhkaili sinne menolla? Eihän ihminen voisi rakastua paikkaan, joka oli rangaistus?

Amaal mietti, miten kummallinen hänen perheensä oli. Asioista ei puhuttu suoraan. Eikä tunteista puhuttu koskaan.

Paula kuunteli tarkasti Amaalin murheita. Hän kirjoitti vihkoonsa jotakin, sulki sen sitten ja huokasi: ”Sinulla on paljon pelkoja.” Hän ojensi paperinenäliinapakkausta, Amaal pyyhki kyyneleet silmäkulmistaan.

”Minä näin viime yönä unta helvetistä. Keltainen iso tuli nielaisi minut ja tunsin polttavaa kipua. Huusin unissani armoa.” Amaal puristi kädet yhteen, puri ylähuultaan niin että maistoi veren suussaan.

”Se oli vain unta”, rauhoitti Paula. ”Miksi jouduit helvettiin?”

Mutta Amaal ei pystynyt puhumaan tunteista, jotka heräsivät, kun hän oli Mikon lähellä. Hän halusi painautua kiinni Mikoon, aistia hänen lämpönsä, leikkiä hänen hiuksillaan ja tuntea hänen hengityksensä niskassaan. Se oli outo tunne, se sai koko kehon kihelmöimään ihanasti. Ja samalla Amaal tiesi, että nämä tunteet ja ajatukset olivat kiellettyjä.

”Mikä olisi pahinta, mitä voisi tapahtua?” Paula kysyi.

Koko perhe voisi kääntää hänelle selkensä. Sitä Amaal ei kestäisi.

”Sinulla on oikeus itsenäistyä”, Paula toi asian jälleen esiin. Amaalista tuntui, että kaikilla oli jotakin sanottavaa hänen elämästään. Eikö hän voisi asua kotona ja toteuttaa itseään?

Jännittyneenä Amaal käveli kohti koulua. Lumi narskui saappaiden alla. Amaal ihasteli talvea, olisi mukava mennä luistelemaan Hennan kanssa.

Koululla Amaal livahti vessaan pukeutumaan. Hän laittoi vain huulikiiltoa. Hiukset hän kampasi ja nosti ylös. Tuntui oudolta jättää huivi pois. Käytävältä kantautui puheensorinaa ja naurunremakkaa, korot kopisivat. Äidit ja isät saapuivat kouluun katsomaan lastensa tanssia. Mutta kukaan ei tulisi katsomaan Amaalia eikä iloitsemaan hänen kanssaan. Hän oli salaa perheeltään tekemässä syntiä.

Henna seiso i aulassa portaiden vieressä Pasi n kanssa, he näyttivät upeilta. Henna hymyili leveästi, hänen isänsä otti koko ajan kuvia. Sukulaiset ihastelivat Hennan avokaulaista pukua.

”Näytät hyvältä”, huikkasi Henna ja tuli halaamaan häntä. ”Upeat hiukset!”

”Täälläpä s on kauniita tyttöjä.” Hennan isä otti heistä kuvia, ja Amaal hymyili jännittyneenä. Hänen piti löytää parinsa, tanssi alkaisi kohta.

Mikko seiso i aulan seinustalla kädet taskussa eikä vaikuttanut hermostuneelta. Frakki sopi hänelle täydellisesti. Hän hymyili Amaalille yhtä rennosti kuin silloin kun he juttelivat ensimmäisen kerran.

Valot himmenivät ja hiljaisuus oli syvä. He seisoivat jonossa, Henna ja Pasi heidän edessään. Amaal kuuli sydämensä lyönnit siinä Mikon käsipuolella.

”Tänään kaikki sujuu, mä olen varma siitä”, Mikko sanoi ja katsoi häntä lämpimästi. Amaal nyökkäsi.

Musiikki alkoi soida ja he marssivat hitaasti sisään, kamerat räpsähtelivät joka puolella. Amaal hermoili, jakaisivatko Mikon vanhemmat heidän kuviaan Facebookissa. Olisi noloa, jos joku sukulainen näkisi Amaalin tanssimassa ilman huivia.

Salissa kaikki parit seisahtuivat. Mikko polvistui hänen eteensä ja Amaal pyörähti parinsa ympäri, sydän hakkasi ja sekunnit tuntuivat pitkiltä. Vihdoin tanssi alkoi. Amaal niiasi, Mikko kumarsi ja suuteli kevyesti hänen kättään.

Hidas valssi sujui hienosti. Mikko näytti itsevarmalta ja vei Amaalia niin kuin opettaja oli neuvonut: ”Tanssissa mies vie.” Amaal tunsikin Mikon lämmön hänen pukunsa läpi.

Pian seurasi nopeampi kappale. Heidän piti puikkelehtia nopeasti toistensa käsien välistä. Vähitellen Amaal unohti jännityksensä. Mikko hymyili hänelle. Sitten oli vuorossa Amaalin suosikkikappale, *My Heart Will Go On*, Titanic-elokuvan tunnus-kappale. Tytöt alkoivat tanssia ryhmässä, Amaal pääsi rytmiin ja vain nautti musiikista.

Pojat seisoivat katselemassa tyttöjä. Amaal etsi katseellaan Mikkoa. Hän seisoi oikealla ja hymyili.

Tanssien päättyessä parit kumarsivat yleisön edessä. Taputukset raikuivat salissa, aplodeista ei ollut tullut loppua ja vanhemmat ottivat lisää kuvia.

Mikon äiti tuli heidän luokseen. Hänkin oli pitkä ja kullanväriset hiukset valuivat olkapäille. Hän oli nelikymppinen, mutta näytti nuoremmalta nahkasaappaissa, jotka ulottuivat polviin asti.

”Veditte hienosti”, hän sanoi iloisesti ja katsoi poikaansa ihailen. Amaal tunsikin itsensä ulkopuoliseksi, kun ympärillä kaikki perhekunnat iloitsivat nuorten tansseista. Mikon äiti otti heistä kuvia, Amaal tunsikin Mikon käden lantiollaan ja hymyili väkinäisesti. Kameroiden salamat välkkyivät ja sali täyttyi puheen sorinasta.

Henna ilmestyi hänen viereensä. ”Iskä otti paljon kuvia, katso.” Kuvissa kameran näytöllä Henna ja Pasi näyttivät onnellisil-

ta ja katsoivat toisiaan rakastuneina. Joissain kuvissa Henna istui Pasin sylissä ja hänen kapeat kätensä kietoutuvat Pasin kaulan ympäri.

”Tää on paras!” sanoi Henna tyytyväisenä ja näytti kuvaa, jossa he suutelivat. Amaal tunsu punastuvansa.

”Sinä olet hassu”, naureskeli Henna. ”Me ollaan menossa kaupungille. Lähde mukaan, mennään syömään. Iskä on varannut pöydän.” Amaal pudisti päätään. Hän ei voisi missään tapauksessa lähteä. ”No mutta tule myöhemmin kämpille, me jatketaan iltaa siellä. Ja tiedoksi: yksi meistä on muuttamassa pois ja huone vapautuu. Ajattele! Se sopis sulle täydellisesti.”

Juhlasalin ovella rehtori onnitteli heitä kaikkia hienosta illasta. Ihmisten parveillessa kohti aulaa ja uloskäyntiä Amaal liivahti vessaan vaihtamaan vaatteet. Hän pesi huulikiillon huolellisesti pois, kampasi hiuksensa ja peitti ne huivilla. Peilistä häntä katsoi ihan eri ihminen. Jos joku olisi nähnyt hänet salissa ja nyt, hän ei koskaan uskoisi että kyse oli samasta työstä.

Amaal käveli huomaamattomasti koulun vahtimestarin ohi, liikuntasalista oli valot sammutettu ja aulakin lähes tyhjentynyt. Koulun pihasta olivat lähdössä viimeiset autot, kuului iloisia huutoja. Ilta jatkuisi muualla.

Kuu valaisi himmeästi metsäpolkua, kun Amaal käveli kotia kohti. Bussia hän ei halunnut ottaa, hänellä ei ollut kiire mihinkään. Kotona odottivat likaiset lautaset ja kinastelevat pikkusisarukset, joiden riitoja Amaal aina joutui ratkomaan, kun äiti puhui puhelimesta tai imetti vauvaa.

Lunta putoili taivaalta ja Amaal ihmetteli miten sitä riitti. Hän avasi kotitalon alaoven ja meni kellariin. Häkkivarastossa oli pölyä kaikkialla, lipastoa peitti painava matto. Hän nosti maton lattialle, pöly aivastutti. Amaal kätki tanssipukunsa ison laatikon perälle, piiloon muiden silmiltä.

Myöhemmin illalla Amaal makasi sängyssä ja tunsi vihdoin rentoutuvansa. Nuoremmat sisarukset oli saatu nukkumaan, ja hänellä oli omaa aikaa. Hän ajatteli kulunutta iltaa ja tajusi kehittäneensä itsestään kaksi persoonaa. Toinen myötäili perhettään kaikessa eikä koskaan ollut eri mieltä mistään. Toinen, kapinallinen, halusi tehdä samoja asioita kuin kuka tahansa, tanssia vapaasti ja nauttia elämästä.

Amaal yritti jatkuvasti miellyttää perhettään, yhteisönsä imamia ja koko klaania. Mutta häntä kiehtoi paljon enemmän se hahmo, joka juuri äsken tanssi salissa onnellisena, korkokengissä, hiukset esillä ja hymy kasvoillaan. Vapaana kuin perhonen.

Hän otti puhelimensa esiin ja alkoi kirjoittaa Hennalle viestiä. Nyt tai ei koskaan.

”Olitko tosissasi siitä vapautuvasta huoneesta?”